

Hele werkwoord/infinities

Woorden – woordvorming, groep 5-6

Betekenisnetwerk: woordvorm, tegenwoordige-verleden tijd, voegwoord

De kinderen zitten in de kring en juf Marit vertelt dat ze vandaag over werkwoorden gaan praten. Ze legt uit wat hele werkwoorden zijn (met een moeilijk woord: infinitief) en noemt wat voorbeelden, zoals doen, maken, liggen, kijken, gaan en groeien. Vervolgens maken ze een snelle ronde waarbij iedereen een (heel) werkwoord opnoemt. Dan komt er een opdracht in tweetallen. Het ene kind verzint een zin en het andere kind noemt daarna op wat het werkwoord is en welk hele werkwoord daarbij hoort en daarna wisselen ze van rol. Ze geeft een voorbeeld. 'Lorenzo zegt: 'ik stuur een brief naar oma. Wat is dan het hele werkwoord?' 'Stuur' zegt Sehmus. 'Stuur komt van?' 'sturen.' Er worden tweetallen gemaakt. De kinderen draaien naar elkaar toe, zodat ze elkaar goed kunnen horen. Marit luistert mee en waar nodig biedt ze ondersteuning. Na een paar minuten geeft ze een teken en wordt de opdracht afgerond. 'Wie heeft een zin bedacht met een heel werkwoord?' vraagt ze aan de kinderen. Veel kinderen zijn enthousiast en willen hun zin laten horen. Na elke zin geeft Marit een ander kind een beurt. 'Wat is hier het hele werkwoord, Jayson?' Het gaat goed en Marit is benieuwd of ze al een stapje verder kan gaan. Ze laat een bladzijde uit het voorleesboek op het digibord zien en samen met de kinderen loopt ze een paar zinnen door. De kinderen ontdekken dat 'zijn' ook een werkwoord is en dat werkwoorden soms ook in een andere tijd staan. 'Ik liep langzaam onze straat uit en probeerde om niet aan de ruzie te denken.' Julie neemt de beurt: 'Liep komt van lopen.' 'Hé!' roept Maartje ineens uit, 'er zijn er nog meer! Proberen en denken!' 'Denken is een heel werkwoord'. Samen ontdekken ze dat het best vaak voorkomt dat er meerdere werkwoorden in één zin staan, zeker bij langere zinnen. En nog een belangrijke ontdekking: als er een heel werkwoord in de zin staat, dan heeft die infinitief altijd een hulpje nodig (hulpwerkwoord): ik ga lopen, ik wil voetballen. Juf Marit vertelt ook dat er soms sprake is van samengestelde zinnen: zinnen die uit meerdere zinnen bestaan en samen zijn gevoegd met behulp van een voegwoord (in dit voorbeeld: en). Marit benoemt tenslotte nog waarom (hele) werkwoorden belangrijk zijn in zinnen: ze geven aan wat de kern van de betekenis van een zin is.

Bron: Marit Tuik, leerkracht Jenaplan Kindcentrum De Swoaistee (groep 3-4-5), Groningen

Werkwoord: dit is een woord dat aangeeft welke handeling of toestand of welk proces in een zin centraal staat. Voorbeelden: zijn, gaan, slapen, blijken, veranderen.

Hele **werkwoord** of **infinities** is de onbepaalde vorm van het werkwoord wat betreft persoon, getal, tijd of wijs. [Onzetaal.nl/taalloket](https://www.onzetaal.nl/taalloket)